

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 5576/20
29.12.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Снежане Живковић, председника већа, Миленије Петричевић и Маје Чогурић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Мила Јанковић, адвокат из Београда, ул. Нушићева бр. 4, против тужене Републике Србије – Министарства правде, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ул. Немањина 22-26, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављене против пресуде Вишег суда у Београду П 3450/18 од 17.12.2019. године, у седници већа одржаној 29.12.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Републике Србије – Министарства правде и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 3450/18 од 17.12.2019. године, у ставу првом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П 3450/18 од 17.12.2019. године у ставу трећем и шестом изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 3450/18 од 17.12.2019. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца АА, па је обавезана тужена Република Србија – Министарство правде да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова услед неоснованог лишења слободе и боравка у притвору исплати износ од 728.000,00 динара, са затезном каматом прописаном Законом о затезној камати почев од дана пресуђења 17.12.2019. године па до исплате. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА у делу којим је тражио да се обавезе тужена Република Србија – Министарство правде да му на име накнаде нематеријалне штете због душевних болова услед неоснованог лишења слободе и боравка у притвору, исплати износ од још 1.001.000,00 динара, са затезном каматом

прописаном Законом о затезној камати почев од дана пресуђења па до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца АА, па је обавезана тужена Република Србија – Министарство правде да тужиоцу на име накнаде материјалне штете у погледу изгубљене зараде на пословима које би тужилац обављао као заставник прве класе, исплати новчане износе наведене у том ставу изреке за период од новембра 2008. године закључно са 26. јануаром 2010. године, сваки са законском затезном каматом за период доцње почев од 25. у наредном месецу за претходни месец, до исплате, са припадајућим доприносима за пензијско и инвалидско осигурање у корист Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, доприносима за здравствено и социјално осигурање запослених у корист Републичког завода за здравствено осигурање, као и доприносима за случај незапослености Националној служби за запошљавање, а према основици која буде важила на дан исплате у пуном износу. Ставом четвртим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца АА у делу којим је тражио да му тужена на име накнаде материјалне штете у погледу изгубљене зараде на пословима које би тужилац обављао као заставник прве класе исплати још и новчане износе у том ставу изреке за период од 26. јануара 2010. године закључно са августом месецом 2017. године, сваки са законском затезном каматом почев од 25. у наредном месецу за претходни месец до исплате, са припадајућим доприносима за пензијско и инвалидско осигурање у корист Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, доприносима за здравствено и социјално осигурање у корист Републичког завода за здравствено осигурање, као и доприносима за случај незапослености Националној служби за запошљавање, а према основици која буде важила на дан исплате у пуном износу, као неоснован. Ставом петим изреке ослобођен је тужилац трошкова плаћања судских такси, а ставом шестим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у укупном износу од 94.500,00 динара.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена побијајући је у ставу првом, трећем и шестом изреке из свих разлога прописаних чланом 373. став 1. Закона о парничном поступку.

Тужилац се у одговору на жалбу изјаснио на наводе жалбе.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 386. Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС”, бр.72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је нашао да је жалба тужене делимично основана.

У проведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка предвиђене чланом 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би ожалбена одлука морала бити укинута.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем истражног судије Окружног суда у Београду Ки 1078/08 од 9.11.2008. године тужиоцу је одређен притвор, који се рачуна почев од 7.11.2008. године када је лишен слободе, док је решењем истражног судије Окружног суда у Београду Ки бр. 389/08 од 6.2.2009. године притвор укинут, те је тужилац пуштен на слободу након 91 дана проведеног у притвору. Пресудом Вишег суда у Београду К бр. 384/2016 од 31.10.2016. године тужилац је ослобођен оптужбе да

је извршио кривично дело проневере из члана 364. став 2. КЗ, недозвољено држање оружја и експлозивних средстава из члана 348. став 2. КЗ и фалсификовање службене исправе из члана 357. став 1. у вези са чланом 33. КЗ, те кривичног дела непрописно старање о повереном оружју из члана 412. став 2. КЗ. Наведена пресуда потврђена је пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 бр. 43/17 од 30.06.2017. године. Тужилац је у време лишења слободе био професионално војно лице, ... у ..., а радни однос му је престао решењем Војне поште број 6972 од 4.5.2010. године, којим је разрешен од професионалне војне службе сходно члану 138. Закона о војсци Србије са даном 26.01.2010. године када је пресуда Првостепеног војног дисциплинског суда Дис број 32/09 од 30.10.2009. године постала правоснажна и извршна. Наведеном пресудом тужилац је оглашен кривим због учињених дисциплинских преступа злоупотребе службеног положаја, присвајања или наношење штете војној имовини у вези са обављањем службе и фалсификовање службене исправе и употреба фалсификоване исправе из члана 149. тачка 12, 14. и 18. Закона о Војсци Србије, па га је суд на основу члана 152. став 2. тачка 6. истог закона осудио на дисциплинску казну “губитак службе”. Пресудом Вишег јавног дисциплинског суда при Министарству одбране Дис број 2/10 од 26.01.2010. године потврђена је пресуда Војног дисциплинског суда од 30.10.2009. године а пресудом Управног суда Републике Србије У-20298/10 од 7.6.2012. године одбијена је тужбе тужиоца ради поништаја пресуде Вишег војног дисциплинског суда при Министарству одбране РС од 26.01.2010. године. Тужилац је поднео захтев за накнаду нематеријалне и материјалне штете Министарству правде дана 01.12.2017. године али тужена није одговорила на наведени захтев. Тужилац је тешко поднео време проведено у притвору, дошло је до поремећаја односа у његовој породици, оболео је од ... Према налазу и мишљењу судског вештака економско-финансијске струке Милана Мандића неисплаћена зарада тужиоца за период од 7.11.2008. године до 31.08.2017. године износи 3.697.408,42 динара, са каматом почев од сваког 25. у месецу за претходни месец. Припадајуће зараде по месецима умањене су за износе примљених зарада које су исплаћене за време притвора и суспензије и зарада које су тужиоцу прописане као предузетнику за рад на тезги на пијаци, а након престанка радног односа.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да тужиоцу, на основу члана 560. став 1. ранијег Закона о кривичном поступку односно 584. став 1. тачка 1. важећег Законика о кривичном поступку, те члана 588. ЗКП, припада право на накнаду штете због неоснованог лишења слободе и времена проведеног у притвору од 7.11.2008. године до 6.2.2009. године, при чему он није скривио притварање својим недозвољеним поступцима, а ослобођен је оптужбе да је извршио кривична дела која му се стављају на терет.

Висину накнаде нематеријалне штете првостепени суд је одмерио у смислу одредбе члана 200. Закона о облигационим односима – ЗОО, узимајући у обзир све објективне и субјективне околности нарочито дужину трајања лишења слободе, тежину и врсту кривичних дела чије је извршење тужиоцу стављено на терет, његову ранију неосуђиваност, углед који је уживао у свом окружењу, године живота и осећај проживљеног у притвору, и нашао да висина правичне новчане накнаде због неоснованог лишења слободе износи 728.000,00 динара. На досуђени износ нематеријалне штете првостепени суд је тужиоцу досудио законску затезну камату почев од 17.12.2019. године, као дана пресуђења па до исплате на основу члана 277.

300. У преосталом делу суд је одбио тужбени захтев одлучујући, као у ставу другом изреке, налазећи да је захтев превисоко постављен.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право када је обавезао тужену да накнади тужиоцу нематеријалну штету за претрпљене душевне болове због повреде права личности и за своју одлуку у том делу је навео јасне и довољне разлоге које као правилне прихвата и другостепени суд.

Супротно жалбеним наводима тужене, побијана пресуда у делу одлуке о накнади нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде слободе и права личности услед неоснованог лишења слободе није захваћена битном повредом из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП-а, јер је изрека пресуде јасна и разумљива, не противречи разлозима датим о свим битним чињеницама на јасан и непротивречан начин, па се пресуда у том делу са сигурношћу може испитати.

Правилно је првостепени суд одлучио о висини правичне новчане накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе тужиоца, правилном применом одредбе члана 200. ЗОО. Према овој одредби висину новчане накнаде нематеријалне штете суд утврђује оценом значаја повређеног добра и циља накнаде, пажећи притом да се накнадом не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природном и друштвеном сврхом. Новчана накнада за овај вид штете има превасходно значај моралне сатисфакције и та сврха је постигнута сходно члану 200. ЗОО у вези члана 232. ЗПП износом правичне накнаде од 728.000,00 динара, како то правилно утврђује првостепени суд. Првостепени суд је имао у виду све штетне последице које су за тужиоца наступиле током боравка у притвору, услове у притворској јединици, дужину трајања неоснованог лишења слободе (91 дан), тежину и природу кривичних дела која су тужиоцу стављена на терет, (проневера, недозвољено држање оружја и експлозивних средстава, фалсификовање службене исправе и непрописно старање о повереном оружју), углед који је тужилац уживао у својој радној средини (професионална војна служба, заставник са 30 година радног стажа), његове породичне прилике и друге околности које утичу на природу, тежину и трајање душевних болова изазваним лишењем слободе. Накнада штете која је тужиоцу досуђена ожалбеном пресудом је одговарајућа околностима случаја и сврси, а истовремено је у складу са друштвено-економским могућностима друштва у коме се досуђује. Стога су неосновани наводи жалбе тужене да је погрешно примењена одредба члана 200. став 2. ЗОО приликом одмеравања висине правичне новчане накнаде за овај вид штете.

Како се жалбом тужене неосновано побија одлука садржана у ставу првом изреке првостепене пресуде, Апелациони суд у Београду је одбио жалбу тужене као неосновану и потврдио првостепену пресуду у наведеном делу, применом члана 390. ЗПП па је одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, у преосталом делу којим је одлучено о накнади материјалне штете, ожалбена пресуда је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП пошто су у образложењу наведене пресуде наведени нејасни разлози о одлучним чињеницама, па се законитост и правилност побијане пресуде у том делу не може испитати. Због ових недостатака ни чињенично стање није потпуно и

правилно утврђено па се са сигурношћу не може испитати ни правилност примењеног материјалног права.

Према стању у списима, тужена је у току поступка истицала да тужиоцу професионална војна служба није престала услед одређивања притвора већ на основу правноснажне пресуде донете у војно-дисциплинском поступку спроведеном у складу са Законом о Војсци Србије, те да тужилац нема право на накнаду материјалне штете због губитка зараде услед одређивања притвора, већ евентуално право на накнаду зараде која му је умањена док је био у притвору, јер је против њега вођен дисциплински поступак упоредо са кривичним поступком у ком му је изречена дисциплинска мера-губитак службе и тај поступак је правноснажно окончан. Одлучујући о материјалној штети која је наступила за тужиоца због неоснованог лишења слободe у виду изгубљене зараде за период боравка тужиоца у притвору, првостепени суд је на основу налаза и мишљења вештака економско финансијске струке усвојио захтев тужиоца и обавезао тужену на исплату износа наведених у ставу трећем изреке ожалбене пресуде (накнада зараде за новембар и децембар месец 2008. године и јануар и фебруар месец 2009.године) а да при том није ценио садржину извештаја Рачуноводственог центра Министарства одбране од 04.03.2019. године из ког произилази да је тужилац био удаљен са дужности 30.12.2008. године, да није имао умањену зараду (плату) за новембар и децембар 2008. године, те да је за јануар и фебруар 2009. године примао накнаду плате у висини од 80% плате. Налаз и мишљење судског вештака Милана Мандића од 14.10.2017. године, приложен уз тужбу, дат је на основу решења Војне поште 6972 од 4.3.2010. године о утврђеном укупном пензијском стажу и уверењу Фонда ПИО Филијале за град Београд од 12.9.2017. године о стажу осигурања од 1998. године до 2010. године за тужиоца, судски вештак очигледно није узео у обзир извештај Рачуноводственог центра Министарства одбране од 04.03.2019. године, а првостепени суд је пропустио да на наведену околност испита вештака приликом саслушања 18.09.2019. године и затражи допуну налаза и мишљења. Првостепени суд је пропустио да испита да ли је и када тужилац удаљен са дужности, да ли му је исплаћивана зарада у време лишења слободe или је иста била умањена за време његовог боравка у притвору и по ком основу, односно да ли је тужилац примао умањену зараду по основу дисциплинског поступка који је вођен упоредо са кривичним поступком, или по основу лишења слободe, а што произилази из приложених доказа.

Следом наведеног, остало је неутврђено да ли је штета коју је тужилац евентуално претрпео у узрочно-последичној вези са лишењем слободe, те уколико јесте да ли постоји разлика између пуне зараде коју би тужилац остварио да није било притварања и накнаде која му је исплаћивана за време трајања притвора.

Ожалбену одлуку о накнади изгубљене зараде тужиоца након укидања притвора па до 26.1.2010.године, када је тужилац разрешен дужности, суд је засновао на исказу тужиоца да је управо одређивање притвора био разлог за његово удаљење са рада и смањене зараде након пуштања из притвора, све до коначног разрешења тужиоца са даном 26.01.2010. године, јер је тужилац и након укидања притвора долазио у касарну на Бањици, где је и раније радио, али му нису давани радни задаци, па је у периоду од притварања па до разрешења 26.01.2010. године био онемогућен да остварује зараду и налазу и мишљењу судског вештака Милана Мандића од 14.10.2017. године,

приложеном уз тужбу. По оцени овог суда, не може се прихватити као правилан закључак првостепеног суда да је лишење слободе тужиоца био разлог за његово удаљење са рада и умањење зараде, након укидања притвора све до коначног разрешења (губитка службе). Тужилац је удаљен са дужности одлуком његовог послодавца, против њега је покренут дисциплински поступак због постојања основане сумње да је учинио дисциплински преступ, што произилази из приложених писаних доказа, а након окончања истог, тужилац је и разрешен професионалне војне службе, те је умањење зарад очигледно била последица дисциплинског поступка који је против тужиоца вођен а како се то основано жалбом туженог и наводи.

Из ових разлога, Апелациони суд у Београду је усвојио жалбу тужене и побијану пресуду у ставу трећем изреке укинуо, на основу члана 387. став 1. тачка 3. у вези члана 391. став 1. и члана 392. став 2. ЗПП-а и одлучио као у ставу другом изреке.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у ставу шестом изреке побијане пресуде, на основу члана 165. став 3. ЗПП-а, јер иста зависи од исхода спора и постигнутог успеха странака.

У наставку поступка, пошто отклони наведену битну повреду, поновном оценом чињеничних навода и изведених доказа, првостепени суд ће дати јасне, логичне, непротивречне и потпуне разлоге о свим чињеницама важним за одлуку о тужбеном захтеву. Првостепени суд ће првенствено утврдити да ли је и уколико јесте, по ком основу тужиоцу у периоду лишења слободе исплаћивана умањена зарада, те колико је износило ово умањење, а цениће и да ли му је зарада коју је остваривао након укидања притвора све до престанка војне службе, исплаћивана у умањеном износу као последица боравка у притвору или по основу дисциплинског поступка који је против њега вођен. Пошто поступи по изнетом, првостепени суд ће правилном оценом доказа, на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, правилном применом материјалног права одлучити о захтеву тужиоца за накнаду материјалне штете.

**Председник већа-судија
Снежана Живковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић